

Загинайло В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**РИЗИКИ ПРИ ПЛАНУВАННІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

Для функціонування будь-якого підприємства необхідним є ретельне та завчасне планування його діяльності, розробка та обґрунтування цілей, пошук найкращих способів їх досягнення тощо. В більшості випадків, уникнути ризику в діяльності підприємства майже неможливо. Також, керівники підприємств далеко не завжди мають змогу вдало вийти з ризикових ситуацій, і це, зазвичай, призводить до негативних наслідків. Тому дуже важливо знати ризики, з якими можна зіткнутися в процесі планування діяльності підприємства та вміти переорієнтувати їх собі на користь.

Доцільно відмітити, що «ризик прийнято розглядати як ситуацію, вірогідність чи подію. Водночас ризик – це ймовірність відхилення наявного результату від очікуваного» [1]. Це пояснюється тим, що при прийнятті рішень керівник оперує двома альтернативними варіантами: один з них є ризикованим, другий – надійним. Останній, в свою чергу, є гарантом збереження вже досягнутих раніше результатів, в той час як ризикований варіант може принести як позитивні так і негативні наслідки. Саме через таку невизначеність у керівників підприємств все частіше з'являється необхідність детального вивчення ризиків, щоб мінімізувати помилки при плануванні діяльності підприємства.

Класифікація ризиків є дуже обширною та багатоланковою. «На сьогоднішній день в зовнішньоекономічній діяльності нараховується близько 150 видів ризиків» [2]. Вважаємо, що для розуміння важливості розгляду ризиків при плануванні діяльності підприємства, необхідно зупинитися на характеристиці деяких елементів класифікації ризиків.

Окремим видом ризику, що здійснює вагомий вплив на економічні результати діяльності підприємства є валютний ризик. Він базується на недоотриманні підприємством доходів через раптову зміну курсу обміну іноземної валюти. Цей ризик найчастіше виникає в ситуації, коли підприємство веде активну зовнішньоекономічну діяльність, наприклад, займається імпортом сировини, товарів та іншої продукції або виступає експортером готової продукції для іноземних споживачів.

Одним із найважливіших елементів класифікації ризиків є фінансовий ризик. «За сучасних умов невизначеності і високої динамічності зовнішнього середовища фінансове планування набуває особливої актуальності як інструмент забезпечення фінансової рівноваги підприємства. В якості такого інструменту останніми роками все більшого розповсюдження серед вітчизняних науковців набирає концепція ризикоорієнтованого фінансового планування» [3]. Тобто, дана концепція полягає, перш за все, в оцінці рівня ризику та визначенні ймовірності його настання і, звідси, у врахуванні даного ризику в процесі фінансового прогнозування та планування.

Також, одним з головних ризиків являється ціновий ризик. Він полягає у тому, що будь-яке підприємство, в процесі своєї діяльності може зіткнутися з можливими фінансовими втратами через зміну цінових індексів на активи.

Ще одним вагомим елементом класифікації ризиків є інноваційний ризик, що часто виникає в процесі прийняття рішень керівництвом того чи іншого підприємства щодо вкладення тимчасово вільних коштів у виробництво абсолютно нового виду продукції. У цьому випадку існує вірогідність того, що новий товар не знайде попиту на ринку, на який сподівається керівництво підприємства. В більшості випадків, даний вид ризику виникає в ситуації, коли у виробництво впроваджується більш дешевий, порівняно з попереднім, метод виготовлення продукції, або коли не відбувається реконструкція та модернізація старого обладнання при виробництві абсолютно нової продукції.

Звичайно, перелічений вище список видів ризику не являється повним. Адже при плануванні діяльності підприємства необхідно враховувати всі можливі ризики, зокрема: «ризики стихійних явищ, криміногенний ризик, ризик несвоєчасного здійснення розрахунково-касових операцій та ін.» [1]. Також не варто оминати ризики, пов'язані з зовнішньо-економічною діяльністю підприємства, такі як: ризики, що пов'язані з вибором іноземних партнерів, з митним регулюванням, з вибором країни для зовнішньоекономічної співпраці, комерційні, транспортні ризики тощо.

Отже, управління ризиками та врахування їх під час планування діяльності підприємства є необхідним процесом. «Основне завдання підприємця в цій сфері – знайти варіант дій, що забезпечує оптимальне для даного проекту поєднання ризику та прибутку з огляду на те, що чим прибутковіший проект, тим вищий ступінь ризику під час його реалізації» [2]. Тому, ефективна діяльність підприємства головним чином передбачає не уникнення ризиків, а пошук способів та методів управління ними задля адаптації до мінливого зовнішнього економічного середовища.

Список використаних джерел:

1. Швець Ю. О. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17. Ч. 2. С. 131–135. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/22385>.
2. Герасимова Н. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. *Матеріал конференції Національного університету харчових технологій*. 2014. Ч. 3. С. 236–237. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/18805>.
3. Проценко Я. В. Ризикоорієнтованість у розвитку фінансового планування на підприємстві. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 2 (52). С. 108–113. URL: [http://www.evd-journal.org/download/2018/2\(52\)/EVD_2018-2-108-113.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2018/2(52)/EVD_2018-2-108-113.pdf).